

RITAHARJUN KORTTELEIDEN 100 JA 101 LUONTO- JA MAISEMASELVITYS

KULTTUURIYMPÄRISTÖ

Ritaharjun ympäristö Oulussa Kuivasjärven pohjoispuolella on ollut maatalouden hallitsemaa aluetta 1940-luvulta lähtien. Alue on sijainnut Oulun kaupungin keskusta- ja lähiöalueiden ulkopuolella. 1950-luvulla alueella sijaitti vain yksi suurempi itä-länsisuuntainen väylä, Raitotie. Ritaharjun alueella on sijainnut vain muutamia tiloja (mm. Ritakumpu v.1948), ja oletettavasti maaperä on ollut hyvä viljelyn kannalta (ottaen huomioon alueen runsaat suot). Viljelytoiminta tosin vähentyi alueella 1970-luvulta lähtien.

Ritaharju sijoittuu v. 1980-1982 käyttöön otetun Pohjantien osuuden välittömään läheisyyteen (*Oulun pääteiden ja keskeisimpien pääkatujen toteuttamis- ja suunnitteluhistoria 2013*). Ritakummun kantatilan ympäristöön rakennettiin yhä 1990-luvulla uusia rakennuksia. Oulun yleiskaava 2020 (2004) määrittä Ritaharjun alueen asutukselle 2000-luvulla. Ritakummun kantatila jäi täten saarroksiin uuden kaupunkirakenteen alle suurien väylien ympäröimänä. Vanhoille peltoalueille rakentui uutta Ritaharjun asuinalueita v. 2005 alkaen. Ritakummun alueen rakennukset on lunastettu ja ne on määrä purkaa uuden rakentamisen tieltä. Ritakummun alueen rakennuksille ei ole todettu kulttuuperintöarvoja.

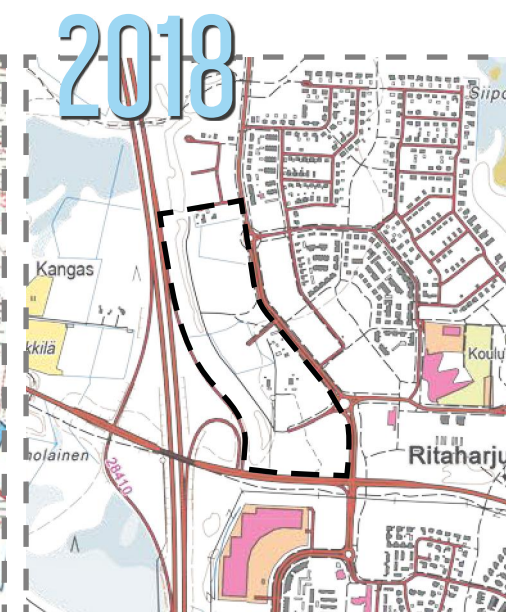
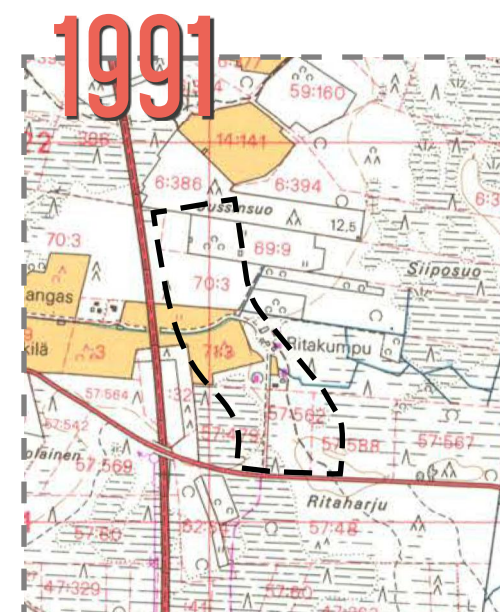
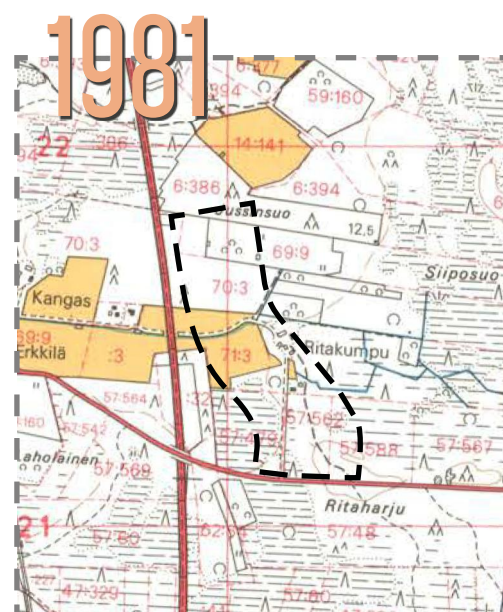
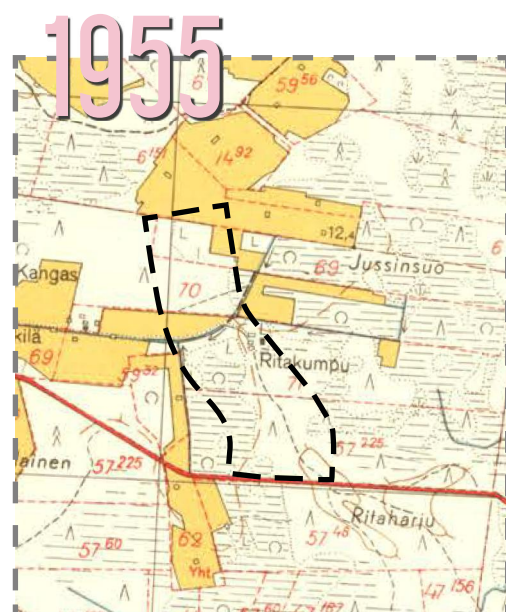
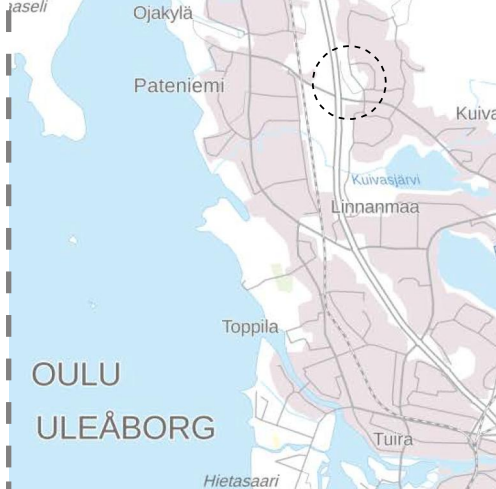

Kuva 1. Tilan 70:3 vanhaa kuusimetsää

Kuva 2. Mainospylonit näkyvät maisemassa

INDEKSI

LUONNONYMPÄRISTÖ

Ritaharjun alueen luonnonympäristö on ollut soista korpimetsää ja korkeammilla kohdilla kuivempaa mänty- ja kuusimetsää. Ritaharjun alueen maasto noudattelee luoteis-kaakkosuuntaisia drumliinimuodostelmia, ja itäpuolella sijaitseva Aaltokangas on ollut ilmeisesti dynymäistä muinaisrantaa.

Ritaharjun ja Ritakummun alueella ei sijaitse merkittäviä vesistöjä. Nykyisin alueella sijaitsee hienoja sulkeutuneita metsäalueita (alueilla, joilla ei viljelty, mm. Ritakummun pohjoispuolella tilalla 70:3), sekä jäänteitä laajemmista suoalueista pienten korpimetsien muodossa (tila 57:588). Vanhojen piha-alueiden läheisyydessä sijaitsee pieniä ja näyttäviä kulttuurivaikutteisia puuryhmiä. Vanhat peltoalueet ovat nykyään puustoisia (istutettua koivumetsää), ja jälkiä vanhasta viljelytoiminnasta on vain vähän näkyvissä. Nykytilassaan Ritaharjun ja Ritakummun alueen pääpuulajit ovat koivu, mänty ja metsäkuusi. Alueen kasvillisuudesta ja eläimistöä on tehty erillinen selvitys tämän maisemaselvityksen yhteydessä.

MAISEMAKUVA JA SEN KEHITYS

Ritaharjun ja Ritakummun maisema on muuttunut metsäisestä viljelymaasta sulkeutuneeksi metsäalueeksi 1970-luvulta lähtien. Muuttuva yhteiskunta ja kaupunkikehitys ovat selvästi vaikuttaneet Ritaharjun alueen maiseman muutokseen. Suurin muutos on koettu alueella kuitenkin 2000- ja 2010-luvulla kun alue on rakennettu Uuden Oulun yleiskaavan mukaisesti asutukselle (Oulun yleiskaava 2020). Vanhoista avoimista peltoalueista ja tiestöstä on vain rippeitä jäljellä. Suurien väylien rakentaminen on pirstaloanut alueen ensin 1980-luvulla, ja sittemmin 2000-luvulla. Maisemakuva on nykyisellään sulkeutunut vanhojen peltoalueiden kasvaessa metsää.

Maisemallisesti merkittäviä mäntymetsäalueita on alueen etelälaidalla Raitotien varressa (Ritaharjun keskuksen asemakaava, ympäristön ja kunnallistekniikan yleissuunnitelma 2007), mutta tästä merkittävä osa on kaadettu Pohjantien uusien meluvallien rakentamisen yhteydessä. Maisemallisesti näyttävää puustoa on myös vanhoilla piha-alueilla, joissa erottuu myös yksittäisiä maisemapuita. Maisemallisesti arvokkainta säilynyttä puustoa on alueen pohjoislaidalla (vanhalla tilalla 70:3), jossa on melko suuri yhtenäinen kuusimetsä.

Ritaharjun ja Ritakummun alueella ei avaudu merkittäviä näkymiä muutoin kuin katulinjausten avaamina. Maisematiloja rajaa pääasiallisesti metsät. Maamerkeinä maisema-

massa näkyvät kauppohen mainospylonit. Ritaharjun Historiallista kerroksellisuutta on siten maisemassa esillä vain vähän.

MAANKÄYTÖN SUOSITUKSET

Alueen jatkokehityksen kannalta olisi suotavaa, että kohteessa voidaan säilyttää joi-tain merkittäviä maisemapuita, maisemapuuryhmiä tai vanhoja metsäalueita. Vanhalla tilalla 70:3 kasvava kuusimetsä on harvoja pidempään säilyneitä kohteita alueella. Vanhoilla piha-alueilla kasvavat muutamat maisemapuut ovat todennäköisesti peräisin 1980-luvulta.

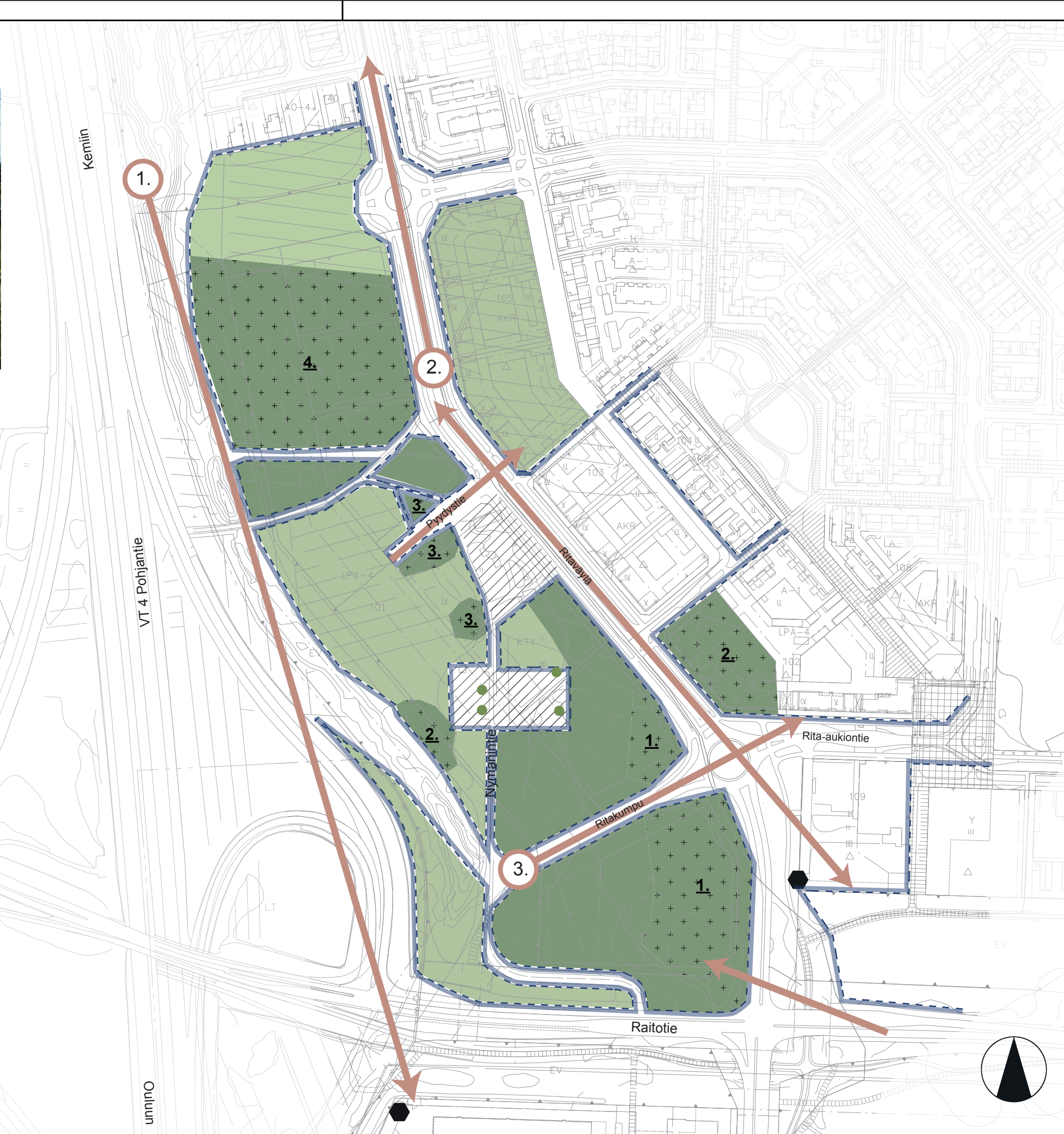
1. Avautuva näkymä etelään meluvallilta

2. Näkymä pohjoiseen Ritaväylältä

3. Avautuva näkymälinja Ritakummulta kohti Rita-aukiontieta

MERKINNÄT

NYKYINEN KASVILLISUUS

- Havumetsä
- Lehtimetsä

MAISEMATILAT

- Avoin maisematila
- Suljettu maisematila
- Vanha piha-alue

MAISEMALLISESTI ARVOKKAAT KOHTEET JA ALUEET

- Merkittävä puuryhmä tai metsäalue
 1. Kaunis korpimetsä
 2. Näyttävät vanhoja mäntyjä
 3. Merkittäviä kuusiryhmiä
 4. Tilan 70:3 hieno kuusimetsä, luonnon monimuotoisuuden kohde
- Merkittävä yksittäinen maisemapuu

MAAMERKIT

- Mainospyloni

NÄKYMÄT

- Näkymälinja
Numeroidut näkymät esitetty valokuvin

Ritaharjun kortteleiden 100 ja 101 luonto- ja maisemaselvitys	
Liite 1. Maisemakuva-analyysi	1: 3 000
Kalle Kempainen	Johanna Jylhä
RAMBOLL	OULU Yhdyskunta- ja ympäristöpalvelut
Pvm	28.9.2018